



ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ



Βασικό χαρακτηριστικό του δημοκρατικού πολιτεύματος ήταν η _____

(_____)

Σπουδαίοι φυσικοί ρήτορες υπήρξαν οι _____

Η συστηματική ρητορική απαιτεί α) _____

β) _____

Η ρητορεία γεννήθηκε στη _____ μετά το _____

Δημιουργοί και Διδάσκαλοι της συστηματικής ρητορείας ήταν οι _____

Κοιτίδα της συστηματικής ρητορείας ήταν η _____ για τους εξής λόγους:

α) _____

β) _____

γ) _____

Ιδιαίτερη επίδραση στην εξέλιξη της ρητορικής άσκησε ο _____.

Η σύνδεση της ρητορικής με τη σοφιστική αποδοκιμάστηκε από τον _____
(βλ. σελ 12 - 13) ο οποίος αρνείται να χαρακτηρίσει Τέχνη ή Επιστήμη τη ρητορική επειδή

Στην άποψη αυτή απαντά ο _____, ο οποίος υποστηρίζει ότι _____

Οι 10 σπουδαιότεροι τεχνίτες του αττικού ρητορικού λόγου ήταν:

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is a margin at the top, and the bottom edge of the paper has a small tab-like cutout. The entire sheet is framed by a black border.

Γ. ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΗ ΡΗΤΟΡΕΙΑ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

ΛΥΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ



α) Προοίμιον - πρόθεσις

β) Διήγησις - πίστις (= απόδειξις)

[έντεχνες αποδείξεις

1)

2)

3)

4)

5)]

γ) Επίλογος

ΟΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ



Λογογράφοι (ορισμός) _____

Η Λογογραφία ξεκίνησε από τη _____

Άνθηση λογογραφίας στην Αθήνα τον 4ο αι. π.Χ.

Λόγοι:

α) _____

β) _____

Τι απαιτούσε το επάγγελμα του λογογράφου;

α) _____

β) _____

γ) _____

ΕΞΗΓΗΣΤΕ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΟΡΟΥΣ:

ἀγορή (σελ. 9), ἀττικισμός (σελ. 15), διήγησις (σελ. 19), δισσοί λόγοι (σελ.12), εἰκότα (σελ. 13), ἐπίλογος (σελ. 20), ἠθοποιία (σελ. 20), ἰσηγορία (σελ. 10), κανών (σελ. 13), κλεψύδρα (σελ.17), λογογράφοι (σελ 17), πειθοῦς δημιουργός (σελ. 12), πίστις (σελ. 19), προοίμιον (σελ. 18), χειροτονία (σελ. 17).





ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ § 1

Εἰ μὴ συνήδη¹, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλήν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας. Ἦγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἀναγκάζουσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι.

Λεξιλογικά

¹ εἰ μὴ συνήδη: ἀν δὲν γινώριζα καλά

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Τι γνωρίζετε για τη Βουλή στην αρχαία Αθήνα;
- 2) Να εξηγήσετε τη φράση: «Ἐν Βουλῇ Μαντιθέῳ Δοκιμαζομένῳ Ἀπολογία».
- 3) Να εντοπίσετε τη φράση με την οποία ο Μαντίθεος προσπαθεί να μειώσει τους κατήγορούς του.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Ο Λυσίας επιλέγει μια **αρχή προκλητική**, που προκαλεί την προσοχή (**πρόσεξιν**) του ακροατηρίου: πώς είναι δυνατόν κανείς να χρωστά ευγνωμοσύνη στους κατηγορούς του;

Ανοίγει εξ αρχής τους **δομικούς άξονες** του λόγου (εὐμάθεια):

- (α) Απολογία σχετική με το κατηγορητήριο για συμμετοχή στο καθεστώς των Τριάκοντα.
(β) Απολογία πιο ελεύθερη, σχετικά με τον βίο του Μαντιθέου ευρύτερα.

Παρουσιάζει:

- (α) τον Μαντίθεο δυναμικό και με αυτοπεποίθηση (ήθος ρήτορα),
(β) τους κατηγορούς του κακόβουλους και συκοφάντες (ήθος αντιπάλου).

Έτσι προσπαθεί να εξασφαλίσει την **εὐνοϊαν** των βουλευτών για τον Μαντίθεο.



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς, τρόπου, τῆς κατηγορίας, μεγίστων ἀγαθῶν, ἔλεγχον, τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων.

ὦ βουλή		
τοῖς κατηγοροῖς		
τρόπου		
τῆς κατηγορίας		
μεγίστων ἀγαθῶν		
ἔλεγχον		
τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων		

- 2) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους ὀρους του κειμένου: ὦ βουλή, ποιεῖν, πολλήν, χάριν, τῆς κατηγορίας, αἰτίους.

ὦ βουλή		
ποιεῖν		
πολλήν		
χάριν		
τῆς κατηγορίας		
αἰτίους		

- 3) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: βούλομαι, ποιῶ, ἔχω, βάλλω, βάλλομαι, εἰμί, ἔχω.

βούλομαι	ποιῶ	βάλλω
βάλλομαι	εἰμί	ἔχω

4) βουλομένοις· να γράψετε το β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα.

5) εἶχον· να γράψετε το γ' πληθυντικού οριστικής αορίστου.

6) διαβεβλημένοις· να γράψετε το β' πληθυντικό ευκτικής αορίστου.

7) εἶναι· να γράψετε το α' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα.

8) ἀναγκάζωσιν· να γράψετε το γ' ενικό προστακτικής ενεστώτα.

9) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Οι κατήγοροι επιθυμούν να κάνουν άδικα κακό στον Μαντίдео με πολλούς τρόπους.

Ε Π Α Ν Α Λ Η Ψ Η

✓ Να μελετήσετε τα είδη της μετοχής.

✓ Να μελετήσετε το απαρέμφατο.



Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφοδρὰ ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἰ τις πρὸς μὲ τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος¹ ἐπειδὰν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων², μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω³ μὲ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι⁴.

Λεξιλογικά

¹ κακῶς διάκειμαι: ἔχω ἐχθρική διάθεση / ² τα πεπραγμένα: οἱ πράξεις / ³ ἀγαθός - βελτίων - βέλτιστος: καλός - καλύτερος - ὁ καλύτερος / ⁴ ἡγοῦμαι: θεωρῶ, νομίζω, ἔχω τὴν ἐντύπωση

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Πῶς παρουσιάζει ὁ Μαντίθεος τὸν ἐαυτὸ τοῦ στο προοίμιον; (ἐντοπίστε τὶς φράσεις).
- 2) Πῶς προσπαθεῖ ὁ Μαντίθεος νὰ κερδίσει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν βουλευτῶν;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Νὰ μεταφέρετε τὶς λέξεις στὸν ἀντίθετο ἀριθμὸ: πιστεύω, τυγχάνει, διακείμενος, τὸν λοιπὸν χρόνον

πιστεύω		
τυγχάνει		
διακείμενος		
τὸν λοιπὸν χρόνον		

- 2) Νὰ ἀναγνωρίσετε συντακτικὰ τοὺς υπογραμμισμένους ὅρους τοῦ κειμένου: ἐμαυτῷ, διακείμενος, ἐμοῦ, λέγοντος τὸν λοιπὸν.

ἐμαυτῷ		
διακείμενος		
ἐμοῦ		
λέγοντος		
τὸν λοιπὸν		

- 3) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: πιστεύω, τυγχάνω, λέγω, λέγομαι, πράττω, πράττομαι.

πιστεύω	τυγχάνω	λέγω
λέγομαι	πράττω	πράττομαι

- 4) πιστεύω· να γράψετε το γ' ενικό υποτακτικής παρακειμένου.

- 5) τυγχάνει· να γράψετε το γ' πληθυντικού ευκτικής μέλλοντα.

- 6) λέγοντος· να γράψετε το β' πληθυντικό υποτακτικής αορίστου.

- 7) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Ο Μαντίθεος ελπίζει ότι οι κατήγοροι θα μετανιώσουν για την κατηγορία.



Ε Π Α Ν Α Λ Η Ψ Η

✓ Να μελετήσετε τα είδη του κατηγορουμένου.

✓ Να μελετήσετε τους ονοματικούς ομοιόπτωτους προσδιορισμούς.



Ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὥς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὥς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πῶ μοι πλέον εἶναι. ἐὰν δὲ φαίνωμαι καὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὥς οὐκ ἔππευον [οὐτ' ἐπεδήμουν] ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

[illegible]

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Ποια η κατηγορία κατά του Μαντιθέου;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 2) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: τοῖς πράγμασι, τῶν αὐτῶν κινδύνων, βεβιωκῶς, τὴν δόξαν, τοὺς λόγους, τῆς πολιτείας.

τοῖς πράγμασι		
τῶν αὐτῶν κινδύνων		
βεβιωκῶς		
τὴν δόξαν		
τοὺς λόγους		
τῆς πολιτείας		

- 3) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: τοῦτο, ὑμῖν, εὐνους, τῶν αὐτῶν, μετρίως, βεβιωκῶς, τοὺς τῶν ἐχθρῶν, ἐμὲ, δοκιμάζειν, χεῖρους, τῆς τότε.

τοῦτο		
ὑμῖν		
εὐνους		
τῶν αὐτῶν		
μετρίως		
βεβιωκῶς		
τοὺς τῶν ἐχθρῶν		
ἐμὲ		
δοκιμάζειν		
χεῖρους		
τῆς τότε		

- 4) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: εἰμὶ, ἔχω, φαίνομαι, βιώ, ἡγοῦμαι, ἵππεύω.

εἰμὶ	ἔχω	φαίνομαι

βιώ	ἡγοῦμαι	ἱππεύω

5) εἰμί· να γράψετε το β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα.

6) μετέχιν· να γράψετε το γ' πληθυντικού ευκτικής αορίστου.

7) φαίνομαι· να γράψετε το α' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα.



8) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Οι βουλευτές θεωρούν ότι οι κατήγοροι είναι κακοί.

Ε Π Α Ν Α Λ Η Ψ Η

✓ Να μελετήσετε την Ενεργητική Φωνή των Ρημάτων σε όλους τους χρόνους.





ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ § 4

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ καταλθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no vertical margin lines or other markings present. The paper appears to be a standard piece of stationery used for writing or drawing.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Που βρισκόταν ο Μαντίθεος κατά την πτώση της δημοκρατίας στην Αθήνα και πότε είχε επιστρέψει σ' αυτήν;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: ἡμᾶς, ὁ πατήρ, διαιτησομένους, τῶν τειχῶν .

ἡμᾶς		
ὁ πατήρ		
διαιτησομένους		
τῶν τειχῶν		

- 2) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: Ἡμᾶς, τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ , ἐν τῷ Πόντῳ, διαιτησομένους, εἰς τὸν Πειραιᾶ, πρότερον.

Ἡμᾶς		
τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ		
ἐν τῷ Πόντῳ		
εἰς τὸν Πειραιᾶ		
διαιτησομένους		
πρότερον		

- 3) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: εκπέμπω, αἶρῶ, αἰροῦμαι, ἔρχομαι, ἔχω, γίγνομαι.

εκπέμπω	αἶρῶ	αἰροῦμαι
ἔρχομαι	ἔχω	γίγνομαι

- 4) ἐξέπεμψε · να γράψετε το α' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου.



5) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Ο πατέρας του Μαντίθεου έστειλε στον Πόντο τα παιδιά του για να πολεμήσουν πριν από την ήττα στην Αθήνα.



Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Κ Η

✓ Να μελετήσετε το συνηρημένο ρήμα ποιῶ – ποιοῦμαι [σελ. 37].

✓ Να μελετήσετε το ρήμα εἶμι [σελ. 45].



ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ § 5

[...] καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἡτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ



ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Τι εννοεί ο Μαντίθεος με τη φράση «ἀλλοτρίων κινδύνων»;
- 2) Ποια επιχειρήματα προβάλλει ο Μαντίθεος στην §5 για να αποδείξει ότι δεν ήταν δυνατό να απολάμβανε της εμπιστοσύνης των τριάκοντα;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: ἡμᾶς, τοιοῦτον καιρὸν, γνώμην, ἔχοντες, τοῖς ἀποδημοῦσι, τοὺς συγκαταλύσαντας.

ἡμᾶς		εμέ
τοιοῦτον καιρὸν		τοιούτους καιρούς
γνώμην		γνώμας
διακείμενος		διακείμενοι
ἔχοντες		ἔχων
τοῖς ἀποδημοῦσι		τῷ ἀποδημοῦντι
τοὺς συγκαταλύσαντας		τόν συγκαταλύσαντα

- 2) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: ἡμᾶς, ἐπιθυμεῖν, μετέχειν, ἔχοντες, τοιαύτην, τῆς πολιτείας, τὸν δῆμον.

ἡμᾶς		εμέ
ἐπιθυμεῖν		

μετέχειν		
ἔχοντες		
τοιαύτην		
τῆς πολιτείας		
τὸν δῆμον		

3) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: ἀφικνούμαι, φαίνομαι, ἔχω, εἰμί, λέγω, λέγομαι.

ἀφικνούμαι	φαίνομαι	ἔχω
εἰμί	λέγω	λέγομαι

4) ἀφικμένους· να γράψετε το α' ενικό υποτακτικής αορίστου.

5) μετέχειν· να γράψετε το β' πληθυντικού ευκτικής μέλλοντα.

6) φαίνονται · να γράψετε το β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού.

7) ἔχοντες· να γράψετε το β' πληθυντικό προστακτικής αορίστου.

8) τοὺς συγκαταλύσαντας· να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στο μέλλοντα..

9) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Είναι φυσικό οι πολίτες να συμμετέχουν στους κινδύνους της πολιτείας.



Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Κ Η

- ✓ Να μελετήσετε το συνηρημένο ρήμα **τιμῶ – τιμῶμαι** [σελ. 36].
- ✓ Να μελετήσετε τους ονοματικούς ετερόπτωτους προσδιορισμούς.



ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ § 6

Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰπεύσαντας σκοπεῖν εὐηθὲς ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰπεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἑλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἰπεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ' αὐτῶν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ



ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Τι ήταν το **σανίδιον** και γιατί ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι οι Αθηναίοι δεν πρέπει να το λαμβάνουν υπόψη;
- 2) Γιατί ο Μαντίθεος θεωρεί αξιόπιστους τους καταλόγους των φυλάρχων;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: τοῦ σανιδίου, τοὺς ἱππεύσαντας, ἔλεγχος, τῶν ἀποδημούντων, κατήλθετε, τὰς καταστάσεις.

τοῦ σανιδίου		
τοὺς ἱππεύσαντας		
ἔλεγχος		
τῶν ἀποδημούντων		
κατήλθετε		
τὰς καταστάσεις		

- 2) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου, τῶν ὁμολογούντων, ἱππεύειν, μέγιστος, τοὺς φυλάρχους, ἀπενεγκεῖν, τὰς καταστάσεις.

ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου		
τῶν ὁμολογούντων		

ἰππεύειν		
μέγιστος		
τοὺς φυλάρχους		
ἀπενεγκεῖν		
τὰς καταστάσεις		

- 3) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: ἔρχομαι [εἶμι], φέρω, φέρομαι, πράττω, πράττομαι, ψηφίζω.

ἔρχομαι [εἶμι]	φέρω	φέρομαι
πράττω	πράττομαι	ψηφίζω

- 4) κατήλθετε· να γράψετε το β' ενικό οριστικής ενεστώτα.

- 5) ἀπενεγκεῖν· να γράψετε το α' πληθυντικού ευκτικής αορίστου.

- 6) ἐψηφίσασθε· να γράψετε το γ' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα.

- 7) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Οι φύλαρχοι αποφάσισαν να εισπράξουν οι στρατηγοί τα επιδόματα από τους ιππείς.



✓ Να μελετήσετε το ρήμα **ἔρχομαι** [σσ. 45].

✓ Να επαναλάβετε το συνηρημένο ρήμα **ποιῶ – ποιῶμαι** [σσ. 37].



ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ § 7

[...] ἐμὲ τοίνυν οὐδείς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίοις οὔτε κατάστασιν καταβάλοντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γινῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι [...]

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Γιατί ο Μαντίθεος θεωρεί πιο αξιόπιστους τους καταλόγους των φυλάρχων από το σανίδιον και γιατί ισχυρίζεται ότι οι Αθηναίοι δεν πρέπει να το λαμβάνουν υπόψη;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 2) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: ἐμὲ, τῶν φυλάρχων, κατάστασιν, αὐτοῖς, τοῖς γράμμασιν, τῷ βουλομένῳ.

ἐμὲ		
τῶν φυλάρχων		
κατάστασιν		
αὐτοῖς		
τοῖς γράμμασιν		
τῷ βουλομένῳ		

- 3) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: ἀπενεχθέντα, ὑπὸ τῶν φυλάρχων, κατάστασιν, πᾶσι, τοῦτο, τοῖς φυλάρχοις, γινῶναι, τοὺς ἔχοντας, ἐξαλειφθῆναι.

ἀπενεχθέντα		
ὑπὸ τῶν φυλάρχων		
κατάστασιν		
πᾶσι		
τοῦτο		
τοῖς φυλάρχοις		
γινῶναι		
τοὺς ἔχοντας		
ἐξαλειφθῆναι		

- 4) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: φέρω, φέρομαι, βάλλω, βάλλομαι, γιγνώσκω, ἔχω.

φέρω	φέρομαι	βάλλω
βάλλομαι	γιγνώσκω	ἔχω

5) καταβαλόντα· να γράψετε το γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα.

6) ἀπενεχθέντα · να γράψετε το β' πληθυντικού υποτακτικής αορίστου.

7) γνῶναι· να γράψετε το β' ενικού ευκτικής μέλλοντα.

8) Να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων - επιρρημάτων που βρίσκονται στην § 7.
ῥᾶδιον, πολὺ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

9) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Κανείς δεν μπορεί να αποδείξει ότι ο Μαντίθεος ήταν ιππέας την εποχή των τριάντα τυράννων.



Ε Π Α Ν Α Λ Η Ψ Η – Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Κ Η

- ✓ Να επαναλάβετε τα παραθετικά των επιθέτων.
- ✓ Να επαναλάβετε την κλίση του αορίστου β'.
- ✓ Να επαναλάβετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων των § 1 – 7.



[...] Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἶπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦν ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον [...]

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

[illegible]

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Γιατί ο Μαντίθεος δεν θα αρνιόταν την ανάμειξή του στο ιππικό, αν αυτό ήταν αλήθεια;
- 2) Σε τι ελπίζει ο Μαντίθεος όταν αναφέρει ότι πολλοί τωρινοί στρατηγοί, ίππαρχοι και βουλευτές υπηρετούσαν στο ιππικό των τριάκοντα;
- 3) Για ποιο λόγο μόνο απολογείται τώρα ο Μαντίθεος;
- 4) Τι περιμένει ο Μαντίθεος από το μάρτυρα που καλεί στο βήμα;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: ἐμοῦ, ὑμᾶς, βουλεύοντας, τὴν ἀπολογία, μοι, μαρτύρησον.

ἐμοῦ		
ὕμᾱς		
βουλεύοντας		
τὴν ἀπολογίαν		
μοι		
μαρτύρησον		

- 2) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: δεινόν, ἀποδείξας, τῶν πολιτῶν, ὑπ' ἐμοῦ, δοκιμάζεσθαι, χρωμένους, ὑμᾶς, τῶν ἱππευσάντων, στρατηγούς, με.

δεινόν		
τῶν πολιτῶν		
ὑπ' ἐμοῦ		
δοκιμάζεσθαι		
χρωμένους		
ὑμᾶς		
τῶν ἱππευσάντων		
στρατηγούς		
με		

- 3) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: πάσχω, ὀρῶ, ἡγοῦμαι.

πάσχω	ὀρῶ	ἡγοῦμαι

- 10) πέπονθε· να γράψετε το γ' πληθυντικό ευκτικής μέλλοντα..

- 11) ὀρῶ· να γράψετε το γ' πληθυντικού οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής αορίστου.

12) Να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων - επιρρημάτων που βρίσκονται στην § 8.

δεινόν, πολλούς, περιφανῶς

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

13) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Ο πολίτης βλέπει πολλούς από τους βουλευτές να νομίζουν ότι ο Μαντίθεος έκανε κάτι κακό.



Ε Π Α Ν Α Λ Η Ψ Η

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

- ✓ Να επαναλάβετε την κατηγορηματική μετοχή.
- ✓ Να επαναλάβετε την γ' κλίση των ουσιαστικών.
- ✓ Να επαναλάβετε τη λειτουργία του απαρεμφάτου.



Αρχαία κλεψύδρα. Τα πάνω δοχεία ήταν γεμάτα μέχρι πάνω για να δίνει σταθερή ροή νερού στο κάτω δοχείο.

[...] Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσῆκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὥς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων [...]

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Ποια η διαφορά μιας τυπικής δίκης από τη δοκιμασία;
- 2) Τι υπόσχεται ο Μαντίθεος στους βουλευτές; Ποιος ο λόγος αυτής της υπόσχεσης;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1) Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό: τῆς αἰτίας, τοῖς ἀγῶσι, ταῖς δοκιμασίαις, τοῦ βίου, ὑμῶν, τὴν ἀπολογίαν.

τῆς αἰτίας		
τοῖς ἀγῶσι		
ταῖς δοκιμασίαις		
τοῦ βίου		
ὑμῶν		
τὴν ἀπολογίαν		

- 2) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: δεινόν, ἀποδείξας, τῶν πολιτῶν, ὑπ' ἐμοῦ, δοκιμάζεσθαι, χρωμένους, ὑμᾶς, τῶν ἱππευσάντων, στρατηγούς, με.

περὶ τῆς αἰτίας		
πλείω		
μοι		

προσθήκειν		
ἀπολογεῖσθαι		
παντὸς		
τοῦ βίου		
ὑμῶν		
μου		

4) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: λέγω, λέγομαι, δίδωμι, δίδομαι.

λέγω	λέγομαι

δίδωμι	δίδομαι

5) λέγειν· να γράψετε το γ' πληθυντικό προστακτικής αορίστου.

--

6) λέγομαι· να γράψετε το β' ενικό [και οι δύο τύποι]οριστικής και ευκτικής μέλλοντα.

--

7) δίδοναι· να γράψετε το γ' ενικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής ενεστώτα.

--	--	--

8) δίδοσθαι· να γράψετε το β' πληθυντικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής ενεστώτα.

--	--	--

- 9) Να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων - επιρρημάτων που βρίσκονται στην § 9: πλείω, δίκαιον, βραχυτάτων.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

- 14) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Ο κατήγορος αρμόζει να λέει την αλήθεια. Ο ενάρετος πολίτης είναι δίκαιο να δίνει λόγο για όλη τη ζωή του μέσα στη Βουλή.



Ε Π Α Ν Α Λ Η Ψ Η

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

- ✓ Να μελετήσετε το ρήμα δίδωμι – δίδομαι.
- ✓ Να επαναλάβετε την γ' κλίση των ουσιαστικών.
- ✓ Να επαναλάβετε τη λειτουργία του απαρεμφάτου.



ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

[illegible]

- ## ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- | | | |
|----------------|---|--|
| οὐσίας |  | |
| καταλειφθείσης |  | |
| τοῦ πατρὸς |  | |
| τῶν πατρῶων |  | |
| ἔγκλημα |  | |
| διώκηκα |  | |

- 3) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: ούσίας, καταλειφθείσης, διὰ τὰς συμφορὰς, τριάκοντα, ἐμοῦ, ἅπαντας.

οὐσίας		
καταλειφθείσης		
διὰ τὰς συμφορὰς		
τριάκοντα		
ἐμοῦ		
ἅπαντας		

- 4) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: λείπω, λείπομαι, νέμω, νέμομαι, βιώ, γίγνομαι.

λείπω	λείπομαι	νέμω

νέμομαι	βιώ	γίγνομαι

- 5) λείπειν· να γράψετε το γ' πληθυντικό προστακτικής αορίστου.

- 6) καταλειφθείσης· να γράψετε το β' πληθυντικό προστακτικής αορίστου.

- 7) ἐνειμάμην· να γράψετε το β' ενικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής ενεστώτα.

----------------------	----------------------	----------------------

- 8) γενέσθαι· να γράψετε το γ' πληθυντικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής αορίστου.

----------------------	----------------------	----------------------

- 9) Να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων - επιρρημάτων που βρίσκονται στην § 10: πολλής, πλέον.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

- 10) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Αν και ο Μαντίθεος ποτέ δεν είχε πολλή περιουσία, έδωσε την περισσότερη από αυτήν στις αδελφές του.



Ε Π Α Ν Α Λ Η Ψ Η

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

- ✓ Να επαναλάβετε το ρήμα δίδωμι – δίδομαι.
- ✓ Να επαναλάβετε τα ανώμαλα παραθετικά.
- ✓ Να επαναλάβετε τη λειτουργία του απαρεμφάτου.



[...] περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπεικειάς, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. [...]

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Ποια ἦταν ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Μαντιθέου στὴ **δημόσιά** του ζωή;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 2) Να μεταφέρετε τὶς λέξεις στὸν ἀντίθετο ἀριθμό: τεκμήριον, ἐπεικειάς, πότους, ἀκολασίας, ὄψεσθε, διαφόρους, ἐπεθυμοῦμεν.

τεκμήριον		
ἐπεικειάς		
πότους		
ἀκολασίας		
ὄψεσθε		
διαφόρους		
ἐπεθυμοῦμεν		

- 3) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους του κειμένου: τεκμήριον, έπιεικείας, περι κύβους, ποιούμενοι, πάντας, διαφόρους, ὄντας, πλείστα, περι έμου.

τεκμήριον		
έπιεικείας		
περι κύβους		
ποιούμενοι		
πάντας		
διαφόρους		
ὄντας		
πλείστα		
περι έμου		

- 4) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: ήγοῦμαι, τυγχάνω, ὀρῶ .

ήγοῦμαι	τυγχάνω	ὀρῶ

- 5) ήγοῦμαι· να γράψετε το γ' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα.

- 6) τυγχάνουσι· να γράψετε το β' ενικό ευκτικής μέλλοντα.

- 7) ὀψεσθε· να γράψετε το β' ενικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής μέλλοντα.

- 8) γενέσθαι· να γράψετε το γ' πληθυντικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής αορίστου.

- 9) Να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων - επιρρημάτων που βρίσκονται στην § 11: μέγιστον, νεωτέρων, πλείστα

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

- 10) Να μεταφέρετε την πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Όλοι οι νέοι στην Αθήνα τυχάνει να περνούν τον χρόνο τους με πολλές ακολασίες και θεωρούν τον Μαντίδεο κακό πολίτη και λένε ψέματα γι' αυτόν.



ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

- ✓ Να επαναλάβετε το ρήμα ποιῶ – ποιοῦμαι.
- ✓ Να επαναλάβετε τα ανώμαλα παραθετικά.
- ✓ Να επαναλάβετε τους ετερόπτωτους προσδιορισμούς



[...] ἔτι δ', ὦ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει [...]

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Ποια ἦταν ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Μαντιθέου στὴ **δημόσιᾳ** τοῦ ζωῆ, σύμφωνα με αὐτὴ τὴν παράγραφο;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 2) Να μεταφέρετε τὶς λέξεις στὸν ἀντίθετο ἀριθμὸ: βουλή, ἐμοῦ, γραφὴν, ὁρᾶτε, ἀγῶνας, πόλει

βουλή		
ἐμοῦ		
γραφὴν		
ὁρᾶτε		
ἀγῶνας		
πόλει		

- 3) Να αναγνωρίσετε συντακτικὰ τοὺς υπογραμμισμένους ὅρους τοῦ κειμένου: περὶ ἐμοῦ, δίκην, πολλάκις, τοιούτους, πρὸς τοὺς πολεμίους, ἐμαυτὸν, τῇ πόλει

περὶ ἐμοῦ		
δίκην		
πολλάκις		

τοιούτους	👉	
πρὸς τοὺς πολεμίους	👉	
ἐμαυτὸν	👉	
τῇ πόλει	👉	

4) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: γίγνομαι, ὀρῶ, ἔχω.

γίγνομαι	ὀρῶ	ἔχω

5) γεγεννημένην· να γράψετε το β' πληθυντικό προστακτικής αορίστου.

6) ὀρᾶτε· να γράψετε το β' ενικό ευκτικής αορίστου.

7) ὀρᾶτε· να γράψετε το β' ενικό οριστικής και ευκτικής μέλλοντα.

--	--	--

8) παρέχω· να γράψετε το γ' πληθυντικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής αορίστου.

--	--	--

9) Να γράψετε τα παραθετικά του επιθέτου: αἰσχρὰν

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ



ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

- ✓ Να επαναλάβετε το ρήμα ποιῶ – ποιοῦμαι.
- ✓ Να επαναλάβετε τα ανώμαλα παραθετικά.
- ✓ Να επαναλάβετε τους ετερόπτωτους προσδιορισμούς

[...] πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἰππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἰππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε. [...]

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ



ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

- 1) Να αξιολογήσετε το καινούργιο επιχείρημα του Μαντίθεου.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 2) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων: γίγνομαι, ὄρῳ, ἔχω.

ἡγοῦμαι	ὄρῳ	νομίζω	βαίνω

- 3) ἀναβάντων· να γράψετε το β' πληθυντικό προστακτικής αορίστου.



- 4) προσελθὼν· να γράψετε το γ' πληθυντικό οριστικής, υποτακτικής και ευκτικής ενεστώτα.